

МСПМД (IMAS) 09.30

Друге видання
01 жовтня 2008 р.
Поправка 5, жовтень 2014 р.

Знешкодження боєприпасів

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС)
1 United Nations Plaza
DC1-0623A
New York, NY 10017
USA

Е-mail: mineaction@un.org
Телефон: (1 212) 963 1234
Факс: (1 212) 963 2498
Веб-сайт: www.mineactionstandards.org

Застереження

Цей документ є чинним з дати, позначеної на титульному аркуші. Оскільки Міжнародні стандарти з питань протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)) підлягають регулярній перевірці та регулярному перегляду, Користувачам слід звертатися з веб-сайтом проекту МСПМД (IMAS) за адресою: <http://www.mineactionstandards.org/> для підтвердження статусу таких стандартів, або перевіряти їх на веб-сайті ЮНМАС за адресою: www.mineaction.org.

Повідомлення про авторські права

Цей документ Організації Об'єднаних Націй є одним з Міжнародних стандартів з питань протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)), і авторські права на нього застережено Організацією Об'єднаних Націй. Ані цей документ, ані витяги з нього не можуть відтворюватися, зберігатися або передаватися в жодній формі, або за допомогою будь-яких засобів, або з будь-якою іншою метою без попередньої письмової згоди Служби ЮНМАС, що діє від імені Організації Об'єднаних Націй.

Цей документ не призначено для продажу.

Директор,
Служба ООН з питань протимінної діяльності (UNMAS, ЮНМАС)
1 United Nations Plaza
DC1-0623A
New York, NY 10017
USA

Email: mineaction@un.org
Телефон: (1 212) 963 1875
Факс: (1 212) 963 2498

Зміст

Зміст.....	iii
Передмова	iv
Вступ.....	v
Знешкодження вибухонебезпечних предметів	1
1. Сфера і рамки застосування.....	1
2. Посилання	1
3. Терміни, визначення та скорочення.....	1
4. Процедури і діяльність, що стосуються Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП).....	2
4.1. Загальні принципи.....	2
4.2. Кваліфікація і професійні навички	2
4.3. Сертифікація	3
4.4. Якість і перевірка кваліфікації та професійних навичок	4
4.5. Процедури нейтралізації і знешкодження.....	4
4.6. Процедури знищення	4
4.7. Ділянка утилізації.....	5
4.8. Транспортування мін та Вибухонебезпечних залишків війни, поводження з ними і їх зберігання .5	
5. Функції та обов'язки	5
5.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)	5
5.2. Організації, що займаються розмінуванням	5
5.3. Організації, що займаються підготовкою робіт у відношенні ЗВП.....	6
Додаток А Посилання (Нормативні документи)	7
Реєстр поправок.....	8

Передмова

Міжнародні стандарти для програм у сфері гуманітарного розмінування були вперше запропоновані робочими групами на міжнародній технічній конференції, яка проходила у Данії в липні 1996 року. На конференції були встановлені критерії для всіх аспектів процесу розмінування, рекомендовані стандарти та узгоджене нове універсальне визначення поняття «розмінування». Наприкінці 1996 року принципи, запропоновані у Данії, були вдосконалені робочою групою під керівництвом ООН, і з'явилися «Міжнародні стандарти для проведення операцій з гуманітарного розмінування». Перше видання було опубліковане Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної діяльності (ЮНМАС) у березні 1997 року.

З того часу сфера застосування цих початкових стандартів була розширена з метою включення інших аспектів протимінної діяльності та відображення змін, внесених до операційних процедур, практики і норм. Ці стандарти були перероблені і перейменовані на Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД (IMAS)), а їх перше видання з'явилося у жовтні 2001 року.

Організація Об'єднаних Націй несе загальну відповідальність за створення умов і сприяння ефективному управлінню програмами протимінної діяльності, враховуючи розробку і підтримку стандартів. Зважаючи на це, Служба ООН з питань протимінної діяльності (ЮНМАС) є підрозділом у структурі Організації Об'єднаних Націй, що несе відповідальність за розробку і підтримку стандартів МСПМД. Підготовка стандартів МСПМД здійснюється за підтримки ЖМЦГР.

Робота з підготовки, перегляду і зміни стандартів МСПМД здійснюється технічними комітетами за підтримки міжнародних, урядових і неурядових організацій. Найновішу версію кожного стандарту разом з інформацією про роботу технічних комітетів можна знайти за наступним посиланням: <http://www.mineactionstandards.org/>. Окремі стандарти МСПМД переглядаються не рідше, ніж один раз на три роки, для відображення нових змін у нормах і практиці протимінної діяльності, а також для включення цих змін до міжнародних правил і вимог.

Вступ

Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП) передбачає утилізацію Вибухонебезпечних предметів (ВНП), враховуючи міни і Вибухонебезпечні залишки війни (ВЗВ).

Незважаючи на те, що в дійсності діяльність, яка стосується ЗВП, передбачає утилізацію всіх ВНП, основний акцент робиться на утилізації ВЗВ. Більшість ВЗВ, які знаходять під час розмінування, – це невеликі Вибухонебезпечні предмети, що не вибухнули (ВПВ), такі, як суббоеприпаси, гранати і мінометні боеприпаси. Однак, до ВЗВ також можуть відноситись більші предмети, такі, як артилерійські боеприпаси, керовані снаряди, авіаційні бомби, схованки Залишених вибухонебезпечних предметів (ЗВП) (що стосується очищення місць зберігання боеприпасів після вибухів), а також Саморобні вибухові пристрої (СВП). Зважаючи на велику кількість різних розмірів і складність ВЗВ, особливу увагу слід приділяти контролю ЗВП та професійним навикам і кваліфікації, необхідним для роботи з різними пристроями.

Метою даного стандарту є визначення детальних умов і рекомендацій стосовно контролю ЗВП в рамках протимінної діяльності. В цьому документі викладені загальні принципи і пов'язані з контролем функції та обов'язки у відношенні ЗВП. В даному стандарті не передбачаються спеціальні рекомендації стосовно утилізації певних видів ВНП.

Знешкодження вибухонебезпечних предметів

1. Сфера і рамки застосування

В цьому стандарті визначаються детальні умови і рекомендації у відношенні безпечного проведення Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП) в рамках програми з протимінної діяльності, і він застосовується стосовно утилізації мін та ВЗВ, враховуючи суббоєприпаси, що не вибухнули. Умови, що стосуються безпеки в місці розмінування і вимоги у відношенні якості очищення, передбачаються в інших МСПМД.

Цей стандарт не застосовується у відношенні утилізації ядерної або біологічної зброї. Національні органи з питань протимінної діяльності (НОПМД) повинні отримувати і поширювати рекомендації фахівців стосовно такої зброї та боєприпасів і їх знищення, в разі необхідності. Умови цього стандарту також будуть поширюватись на боєприпаси з високотоксичними або канцерогенними компонентами, враховуючи деякі міни (наприклад, PFM1), що відносяться до даної категорії.

2. Посилання

Перелік посилань на нормативну документацію та інформативні джерела подається в Додатку А. Посилання на нормативну документацію – це посилання на важливі документи, які згадуються у даному стандарті, і які вважаються невід'ємною частиною умов, передбачених у цьому стандарті.

Попередні версії цього документа містили посилання на CWA 15464:2005 – *Гуманітарна протимінна діяльність – Стандарти у відношенні кваліфікації та компетенції, необхідної для ЗВП (5 частин)*. Відповідні стандарти, що стосуються Рівнів 1, 2 і 3, включені до Протоколу перевірки та оцінки 09.30/01/2014, а також віднесені до пов'язаних з компетенцією стандартів Рівня 3+, де передбачаються професійні навички і вміння відповідних фахівців.

Вимоги у відношенні очищення територій передбачені у МСПМД (IMAS) 09.10, відомості про очищення зони бойових дій (ОЗБД) містяться у МСПМД (IMAS) 09.11, умови стосовно очищення місць зберігання боєприпасів після вибуху подаються у МСПМД (IMAS) 09.12, а відомості у відношенні безпеки в місці розмінування визначені у МСПМД (IMAS) 10.20.

В багатьох Технічних примітках в рамках протимінної діяльності передбачаються спеціальні рекомендації у відношенні певних ВНП. Відповідні пов'язані Технічні примітки в рамках протимінної діяльності вказані у посиланнях на інформативні джерела в Додатку А.

3. Терміни, визначення та скорочення

Повний глосарій всіх Термінів, визначень та скорочень, які використовуються у серії МСПМД (МСПМД), подається в МСПМД (IMAS) 04.10.

У серії стандартів МСПМД (IMAS), слова 'shall' («має», «зобов'язаний»), 'should' («належить», «потрібно», «слід») і 'may' («може») використовуються для позначення бажаного ступеню забезпечення відповідності. Це вживання відповідає термінології, що використовується у стандартах і керівних принципах ISO:

- a) слово 'shall' («має», «зобов'язаний») використовується для зазначення вимог, методів або специфікацій, які повинні застосовуватися для того, щоб відповідати стандартам;
- b) слово 'should' («належить», «потрібно», «слід») використовується для зазначення бажаних вимог, методів або специфікацій; та
- c) слово 'may' («може») використовується для зазначення можливого методу або способу дії.

Термін «Національний орган з питань протимінної діяльності» (НОПМД) стосується державного органу чи відомства (часто це міжвідомчий комітет), в постраждалій від мін країні, на який покладено відповідальність за регулювання, управління і координування питань протимінної діяльності.

Примітка: За відсутності НОПМД може виявитися необхідним та доречним для ООН, або іншого визнаного міжнародного органу, взяти на себе деякі згадані обов'язки або всі згадані вище обов'язки, та виконання деяких або всіх функцій ЦЗР або, значно рідше, функції НОПМД.

Термін «організація, що займається розмінуванням» стосується будь-якої організації (державної, недержавної / громадської або комерційної організації), відповідальної за реалізацію пов'язаних з розмінуванням проектів і виконання пов'язаних з розмінуванням завдань. До організацій, що займаються розмінуванням, відносяться як їх центральні відділення (штаб-квартири), так і допоміжні структури, враховуючи один чи більше підрозділів.

Термін «Вибухонебезпечні предмети (ВНП)» стосується «всіх боєприпасів, містять вибухові речовини, матеріали ядерного ділення або ядерного синтезу, а також біологічні та хімічні речовини. До них відносяться бомби і боеголовки; керовані і балістичні ракети; артилерійські, мінометні, ракетні боєприпаси і боєприпаси для стрілецької зброї; всі міни, торпеди і глибинні бомби; піротехнічні пристрої; касетні бомби і їх контейнери; піропатрони та піротехнічні пристрої; електричні вибухові пристрої; замасковані та саморобні вибухові пристрої; а також будь-які схожі або пов'язані предмети або компоненти, вибухонебезпечні за своєю природою»¹.

Термін «Вибухонебезпечні залишки війни (ВЗВ)» стосується Вибухонебезпечних предметів, що не вибухнули (ВНВ) і Залишених вибухонебезпечних предметів (ЗВП), не враховуючи протипіхотних мін (фугасів).

4. Процедури і діяльність, що стосуються Знешкодження вибухонебезпечних предметів (ЗВП)

4.1. Загальні принципи

Діяльність, що стосується ЗВП, передбачає пошук, виявлення, оцінку на місці, знешкодження, вивезення (евакуацію) та утилізацію ВП. ЗВП може здійснюватись в рамках діяльності, що стосується звільнення території від мін, після виявлення ВЗВ. Діяльність, що стосується ЗВП, також може проводитись для утилізації ВЗВ, виявлених поза межами небезпечних територій. Така діяльність може стосуватись окремого предмета, що відноситься до ВЗВ, або багатьох різних предметів, що відносяться до ВЗВ, у певному місці, такому, як, наприклад, мінометна або артилерійська позиція. Така діяльність також може стосуватись запасів боєприпасів, ЗВП, покинутих в бліндажах або пунктах зберігання боєприпасів. Однак, в цьому стандарті не передбачаються умови знищення запасів протипіхотних мін відповідно до Конвенції про заборону протипіхотних мін (КЗППМ)². В цьому відношенні див. МСМД (IMAS) 11.10 – *Рекомендації стосовно знищення запасів протипіхотних мін*.

Ефективний контроль виконання програм з очищення територій передбачає, в разі необхідності, забезпечення і підтримку можливості безпечного та ефективного ЗВП. Сюди входить оцінка ризику, пов'язаного з ВЗВ і забезпечення можливості безпечного та ефективного ЗВП. Забезпечення такої можливості повинно включати підготовку відповідних процедур нейтралізації та знешкодження, залучення добре підготованих і кваліфікованих фахівців з розмінування та персоналу, що займається ЗВП, а також використання ефективного і безпечного обладнання, місць зберігання та матеріалів. Як відомо, в рамках певних програм виникає обмежена потреба у комплексному ЗВП. В таких випадках НОПМД повинен визначати і забезпечувати виконання відповідних дій з реагування, що стосується ЗВП.

Забезпечення можливості безпечного та ефективного ЗВП може вимагати формування різних професійних рівнів спеціалізації для виконання низки робочих вимог. Відповідно до загальноприйнятого правила відповідні фахівці повинні займатись лише тими предметами і ситуаціями, у відношенні яких вони отримали необхідну підготовку і дозвіл (допуск). Всіма іншими випадками повинні займатись фахівці наступного вищого професійного рівня спеціалізації.

4.2. Кваліфікація і професійні навички

ЗВП може проводитись на багатьох рівнях – від нейтралізації великих бомб і снарядів до знищення гранат і суббоєприпасів. Кваліфікація і професійні навички, що стосуються ЗВП, повинні відповідати особливостям небезпеки і видам боєприпасів, які найімовірніше будуть знайдені. Кваліфікація і професійні навички всіх фахівців, які займаються ЗВП, повинні відповідати вимогам і правилам НОПМД або органу, що діє від його імені чи замість нього, який буде мати право вимагати пред'явлення доказів на підтвердження відповідної можливості виконання дій, крім наявності кваліфікації. Детальні відомості про кваліфікацію і компетенцію та операційні категорії подаються в Протоколі перевірки та оцінки 09.30/01/2014. Далі подаються

¹ Публікація Об'єднаних збройних сил НАТО (Allied Administrative Publication – AAP) № 6, редакція від 2013 р.

² Конвенція про заборону використання, накопичення, виробництва і передачі протипіхотних мін і про їх знищення.

інформативні відомості в цьому відношенні:

- a) кваліфікація Рівня 1 (ЗВП) дозволяє підготованій особі, якій присвоєна така кваліфікація, знаходити, доставати і знищувати на місці, коли це можливо, окремі міни і певні види ВЗВ, у відношенні яких така особа отримала підготовку; таким чином фахівці Рівня 1 можуть отримувати дозволи на знищення лише певних видів небезпечних предметів.
- b) додатково до професійних вмінь і навиків Рівня 1 (ЗВП) кваліфікація Рівня 2 (ЗВП) дозволяє особі, якій присвоєна така кваліфікація, визначати, чи можна безпечно переміщувати і транспортувати боєприпаси і проводити одночасну утилізацію багатьох небезпечних предметів з використанням лінійної підривної магістралі або кільцевої підривної магістралі. Дана кваліфікація поширюється лише на ті міни і певні види ВЗВ, у відношенні яких відповідна особа отримала підготовку;
- c) додатково до професійних вмінь і навиків Рівнів 1 і 2 (ЗВП) кваліфікація Рівня 3 (ЗВП) дозволяє особі, якій присвоєна така кваліфікація, проводити процедури знешкодження та остаточної утилізації широкого спектра певних видів вибухонебезпечних предметів, у відношенні яких така особа отримала підготовку; а також
- d) додатково до професійних вмінь і навиків Рівнів 1, 2 і 3 (ЗВП), до яких відносяться професійні вміння і навички, які зазвичай вимагаються у протимінній діяльності, може також існувати потреба в додаткових професійних вміннях і навичках. Кваліфікація Рівня 3+ (ЗВП) присвоюється тим фахівцям, що займаються ЗВП, як пройшли підготовку на відповідних територіях, де виникає потреба в роботі з певними видами небезпеки. Професійні вміння і навички Рівня 3+ описані в Протоколі перевірки та оцінки 09.30/01/2014, і до них відноситься компетенція, пов'язана з наступними питаннями:

- (1) Очищення територій від бронетранспортерів.
- (2) Вибухонебезпечні предмети, що стосуються збідненого урану і види небезпеки, пов'язані зі збідненим ураном.
- (3) ЗВП, пов'язані з системами керованих снарядів, коли снаряд знаходиться в пусковій установці.
- (4) Керовані снаряди, що містять рідке реактивне паливо.
- (5) Касетні боєприпаси, що не вибухнули.
- (6) Утилізація СВП.
- (7) ЗВП під водою.
- (8) Знешкодження хімічних вибухонебезпечних предметів.

У підтвердженні кваліфікації Рівня 3+ (ЗВП) має бути чітко вказана відповідна професійна підготовка, яку пройшов кожен фахівець по основних або спеціалізованих сферах і напрямках підготовки.

В разі потреби у спеціальних професійних вміннях і навичках, які не передбачені у кваліфікації Рівня 3, договірні органи повинні визначати додаткові професійні вміння і навички, необхідні для виконання певного завдання, а задіяні організації, що займаються протимінною діяльністю, повинні продемонструвати, що їхні фахівці з кваліфікацією Рівня 3+ пройшли підготовку на вищому рівні і мають досвід, необхідний для виконання відповідного завдання.

Незважаючи на те, що на деякі ВЗВ поширюються рекомендації стосовно вказаних вище рівнів кваліфікації, з ними може бути пов'язана особлива або додаткова небезпека. Прикладами тут можуть бути предмети, що містять білий фосфор (БФ), снаряди або випадки, коли вимагається масове знешкодження або знищення боєприпасів в контексті матеріально-технічного забезпечення. В таких випадках особливу увагу слід звертати на потребу в додатковій підготовці або на спеціальні винятки, що передбачаються у відношенні певної категорії професійних навиків і компетенції.

Якщо певні предмети зустрічаються часто, може проводитись спеціальна підготовка у відношенні утилізації таких предметів, щоб відповідний фахівець міг працювати з ними без постійного переадресування проблеми на наступний вищий професійний рівень.

Слід зауважити, що робота з суббоєприпасами може бути особливо небезпечною, і ними має займатись лише персонал, що має кваліфікацію Рівня 2 або вищий рівень кваліфікації.

4.3. Сертифікація

На кожному рівні компетенції, що стосується ЗВП, відповідна організація або орган, що забезпечує підготовку і проводить сертифікацію фахівців, повинна чітко вказати в документах сертифікації перелік тих

дисциплін і напрямків, за якими відповідний фахівець пройшов підготовку. На початковому рівні це може бути робота з певним видом боєприпасів, підготовку зі знищення або нейтралізації яких пройшов відповідний фахівець, а на наступних рівнях передбачаються питання, пов'язані з типовою професійною компетенцією, у відношенні яких фахівець проходить підготовку.

Додатково до сертифікації фахівцям рекомендується вести записи про своє практичне застосування отриманих при підготовці навиків, щоб продемонструвати наявність досвіду виконання відповідної роботи.

4.4. Якість і перевірка кваліфікації та професійних навиків

НОПМД та організації, що займаються протимінною діяльністю, повинні розробити критерії оцінки результативності роботи, відповідний інструментарій для оцінки і процедури, щоб оцінювати рівень і якість кваліфікації та професійних навиків фахівців, які займаються ЗВП. Сюди можуть входити письмові тести, практичні вправи, демонстрації завдань або процедури оцінки результативності роботи в ході діяльності, що стосується ЗВП.

У Протоколі перевірки та оцінки 09.30/01/2014 (Стандарти у відношенні кваліфікації та компетенції, необхідної для ЗВП) передбачаються умови і рекомендації у відношенні кваліфікації та професійних навиків, необхідних для ЗВП на професійних Рівнях 1, 2, 3 і 3+, метою яких є підвищення ефективності та оптимізація процесу планування і оцінки фахівців, які займаються ЗВП, вдосконалення і створення можливостей. Їх використання також може допомогти покращити оцінку підготовки і компетенції фахівців, задіяних у роботі, що стосується ЗВП.

4.5. Процедури нейтралізації і знешкодження

Окремі міни і ВЗВ повинні знищуватись або нейтралізуватись на місці, якщо це практично можливо зробити, і якщо переміщувати їх буде небезпечно. Однак, перед знищенням ВЗВ на місці необхідно оцінити наслідки подальшого забруднення і шкоди, щоб визначити найефективніший спосіб нейтралізації / знищення. Рішення про те, чи потрібно переміщувати міни або ВЗВ певного виду, повинно прийматись на основі оцінки, яку здійснює відповідним чином підготований та кваліфікований фахівець, що займається ЗВП. ВП повинні знешкоджуватись або нейтралізуватись, якщо це можливо, перед їх переміщенням до відповідного місця утилізації. Будь-яка діяльність, що стосується ЗВП, повинна ретельно координуватись з відповідними органами, щоб забезпечити організаційну обізнаність та обізнаність населення.

Організації, що займаються розмінуванням, які мають комплексну можливість виконання робіт, пов'язаних зі ЗВП, повинні готувати СОП для визначення процедур нейтралізації і знешкодження з врахуванням відповідної небезпеки, що стосується мін і ВЗВ, які можуть бути знайдені, а також з врахуванням прийнятої міжнародної практики у сфері ЗВП.

Якщо організація, що займається розмінуванням, не має комплексної можливості виконання робіт, пов'язаних зі ЗВП, або не може забезпечити таку можливість на основі договору субпідряду з акредитованим фахівцем або організацією, вона повинна виявляти, позначати і повідомляти про будь-які знайдені міни і ВЗВ Національному органу з питань протимінної діяльності. Після цього НОПМД несе відповідальність за забезпечення відповідних дій у відношенні ЗВП.

При роботі з багатьма або окремими ЗВП, якщо вони, за їх сутністю, не можуть бути заряджені або не можуть не спрацювати, немає необхідності в застосуванні процедур нейтралізації і знешкодження. Однак, слід звертати увагу на те, що на ЗВП можуть впливати екстремальні температурні умови і кліматичні зміни протягом тривалого часу, що може призвести до погіршення стабільності стану таких предметів.

4.6. Процедури знищення

Організації, що займаються розмінуванням, повинні готувати СОП для ефективного і безпечного знищення ВЗВ з врахуванням умов, в яких мають виконуватись відповідні роботи. В таких процедурах має передбачатись діяльність, пов'язана зі знищенням мін і ВЗВ на місці, або умови вивезення і знищення окремих предметів. Діяльність, що стосується ЗВП, повинна виконуватись в такий спосіб, щоб мінімізувати будь-який вплив на зовнішнє середовище. Планування дій і знищення великої кількості ЗВП повинні здійснюватись належним чином підготованими фахівцями, які займаються ЗВП. Особливу увагу слід приділяти забезпеченню ізоляції вибуху, підземної вибухової сили і наслідків поширення осколків в результаті знищення мін і ВЗВ. Місця для масового знищення повинні знаходитись на достатній відстані від населених територій, щоб не наражати на населення на ризик. У МСПМД (IMAS) 10.20 викладені рекомендації стосовно безпечної відстані до місць розмінування. В МСПМД (IMAS) 09.12 передбачені

рекомендації у відношенні очищення місць зберігання боєприпасів після вибухів в цілях ЗВП. У МСПМД (IMAS) 10.70 визначені рекомендації стосовно мінімальних мір і заходів захисту навколишнього середовища при розмінуванні територій.

4.7. Ділянка утилізації

Ділянка утилізації – це територія, призначена для знищення мін і ВЗВ, знайдених під час розмінування територій. Якщо є потреба одночасно в місці проведення підіривних робіт і місці спалювання, вони можуть бути розміщені поруч на ділянці утилізації. Ділянки утилізації повинні розміщуватись таким чином, щоб забезпечити мінімізацію факторів небезпеки, пов'язаних зі знищенням, до прийнятного рівня з одночасним врахуванням вимог до захисту навколишнього середовища, коли це можливо. НОПМД повинен визначити відповідні ділянки утилізації для організацій, що займаються розмінуванням, в разі необхідності, а також затверджувати рекомендації і процедури їх безпечного та ефективного використання. Див. також МСПМД (IMAS) 11.20 – *Принципи і процедури, що стосуються дій, пов'язаних з відкритим спалюванням і відкритою детонацією.*

4.8. Транспортування мін та Вибухонебезпечних залишків війни, поводження з ними і їх зберігання

При переміщенні мін або ВЗВ для зберігання або в місце їх масового знищення, організації, що займаються розмінуванням, повинні застосовувати державні стандарти, в яких мають бути вказані посилання на відповідні державні норми законодавства і правила транспортування вибухових речовин, поводження з ними і їх зберігання. Якщо державні стандарти відсутні або невідповідні, організації, що займаються розмінуванням, повинні застосовувати загальні принципи, передбачені у МСПМД (IMAS) 10.50 – *Зберігання, транспортування вибухових речовин і поводження з ними.* Слід приділяти увагу забезпеченню відповідної класифікації факторів небезпеки, пов'язаних з Вибуховими пристроями кустарного виробництва (ВПКВ), щоб дотримуватись принципів безпечного переміщення, зберігання вибухових речовин і поводження з ними.

5. Функції та обов'язки

5.1. Національний орган з питань протимінної діяльності (НОПМД)

НОПМД повинен:

- a) встановлювати і підтримувати застосування державних стандартів у відношенні ЗВП;
- b) встановлювати і підтримувати застосування критеріїв оцінки результативності роботи та інструментів забезпечення якості і перевірок фахівців, які займаються ЗВП;
- c) забезпечувати і підтримувати можливість акредитації організацій, які займаються підготовкою робіт, що стосуються ЗВП, і вести моніторинг у відношенні процесу підготовки та сертифікації.
- d) забезпечувати і підтримувати можливість акредитації організацій, які займаються розмінуванням, залучених до діяльності, що стосується ЗВП;
- e) коли це можливо, визначати відповідні ділянки утилізації для організацій, що займаються розмінуванням, в разі необхідності, а також затверджувати рекомендації і процедури у відношенні їх безпечного та ефективного використання;
- f) забезпечувати і підтримувати можливість проведення моніторингу ефективності, безпеки дій і заходів, спрямованих на захист навколишнього середовища, організацій, що займаються розмінуванням, залучених до діяльності, що стосується ЗВП;
- g) створювати державні системи звітності про інциденти, пов'язані з ЗВП; а також
- h) в разі необхідності звертатись по допомогу до інших урядів відповідно до двосторонніх та міжнародних домовленостей для отримання професійних рекомендацій та інформації, необхідних для прийняття безпечних і ефективних державних стандартів у відношенні процедур та дій, що стосуються ЗВП.

5.2. Організації, що займаються розмінуванням

Організації, що займаються розмінуванням, повинні:

- a) отримати від НОПМД або організації, яка діє замість нього чи від його імені, акредитацію (дозвіл) для

ведення діяльності, що стосується ЗВП;

- b) визначати і підтримувати застосування СОП у відношенні діяльності, що стосується ЗВП, які відповідають державним стандартам або МСПМД, а також іншим відповідним стандартам і нормам, в яких враховуються місцеві умови та обставини;
- c) слідкувати за тим, щоб фахівці, які займаються ЗВП, були компетентними, належними чином підготованими (пройшли необхідну підготовку) і кваліфікованими;
- d) надавати інструкції фахівцям, які займаються ЗВП, щоб вони вели запис у відношенні їх досвіду роботи;
- e) послідовно, ефективно і безпечно застосовувати СОП у відношенні діяльності, що стосується ЗВП, враховуючи процедури, спрямовані на захист навколишнього середовища; а також
- f) дбати про те, щоб постраждале населення було в повній мірі поінформоване про всі пов'язані зі ЗВП дії (враховуючи підготовку) та відповідні пов'язані з очищенням території регламенти і їх наслідки та значення для місцевого населення (зокрема, що стосується глибини очищення).

5.3. Організації, що займаються підготовкою робіт у відношенні ЗВП

Організації, що займаються підготовкою робіт у відношенні ЗВП, повинні:

- a) отримати від НОПМД або організації, яка діє замість нього чи від його імені, акредитацію (дозвіл) для ведення діяльності, що стосується підготовки робіт у відношенні ЗВП;
- b) визначати і підтримувати застосування СОП, що стосуються підготовки робіт у відношенні ЗВП, які відповідають державним стандартам або Міжнародним стандартам протимінної діяльності, а також іншим відповідним стандартам і нормам, в яких враховуються місцеві умови та обставини; а також
- c) визначати і підтримувати застосування процедур сертифікації, щоб у сертифікатах, які підтверджують проходження відповідної підготовки, був чітко вказаний перелік тих дисциплін і напрямків, за якими відповідний фахівець пройшов підготовку і має необхідну кваліфікацію.

Додаток А

Посилання

(Нормативні документи)

Наступні нормативні документи містять положення, які шляхом посилання на цей текст, вважаються положеннями, включеними до цієї частини даного стандарту. Що стосується датованих посилань, то подальші поправки і зміни до цих публікацій або їхні перегляди в даному контексті не застосовуються. Однак, сторонам угод, оснований на цій частині даного стандарту, рекомендується розглянути можливість застосування останніх видань і редакцій вказаних нижче нормативних документів. Що стосується недатованих посилань, застосовується останнє видання чи редакція відповідного нормативного документа, на який робиться посилання. Члени ISO та ІЕС ведуть реєстри чинних на відповідний час стандартів ISO або EN:

- a) МСПМД (IMAS) 04.10 – Глосарій термінів, визначень та скорочень з питань протимінної діяльності;
- b) МСПМД (IMAS) 09.10 – Вимоги у відношенні очищення територій;
- c) МСПМД (IMAS) 09.11 – ОЗБД;
- d) МСПМД (IMAS) 09.12 – Очищення місць зберігання боєприпасів після вибухів в цілях Знешкодження вибухонебезпечних предметів;
- e) МСПМД (IMAS) 10.70 – Правила техніки безпеки та охорони праці, що стосуються захисту навколишнього середовища;
- f) МСПМД (IMAS) 10.20 – Гігієна та охорона праці в місцях розмінування;
- g) МСПМД (IMAS) 10.50 – Гігієна та охорона праці, що стосується зберігання, транспортування вибухових речовин і поводження з ними;
- h) МСПМД (IMAS) 11.20 – Принципи і процедури, що стосуються дій, пов'язаних з відкритим спалюванням і відкритою детонацією; а також
- i) Протокол перевірки та оцінки 09.30/01/2014 – Стандарти у відношенні кваліфікації та компетенції, необхідної для знешкодження вибухонебезпечних предметів.

Посилання на інформативні джерела:

- a) TNMA 09.30/01 – Очищення територій від бронетранспортерів в цілях ЗВП;
- b) TNMA 09.30/02 – Очищення територій від збідненого урану;
- c) TNMA 09.30/03 – Рекомендації у відношенні систем з використанням рідкого реактивного палива;
- d) TNMA 09.30/04 – Системи з використанням паливно-повітряної вибухової суміші;
- e) TNMA 09.30/05 – Протипіхотна міна УМ-1(В) – Технічний опис
- f) TNMA 09.30/06 – Очищення територій від касетних боєприпасів на основі досвіду у Лівані;
- g) TNMA 10.20/01 – Оцінка вибухонебезпечних територій;
- h) TNMA 10.20-02/09 – Оцінка ризику на місці.

Необхідно користуватись останніми версіями / виданнями / редакціями відповідних документів, вказаних у посиланнях вище. У ЖМЦГР є копії всіх документів, посилання на які подаються в даному стандарті. ЖМЦГР веде реєстр останніх версій / видань / редакцій МСПМД, відповідних посібників, рекомендацій та посилань, і з ними можна ознайомитись на веб-сайті, що стосується Міжнародних стандартів протимінної діяльності (<http://www.mineactionstandards.org/>). НОПМД, роботодавці та інші зацікавлені органи чи організації повинні отримати копії відповідних документів перед тим, як розпочати роботу в рамках програм з протимінної діяльності.

Реєстр поправок

Внесення поправок до МСПМД (IMAS)

Серія стандартів МСПМД (IMAS) підлягає офіційному перегляду на трирічній основі, проте це не виключає внесення поправок в межах цих трирічних періодів з причин операційної безпеки й ефективності або ж для редакційних цілей.

При внесенні поправок до цього МСПМД (IMAS) їм надається номер, вказується дата та наводиться загальна інформація про відповідну поправку (див. таблицю нижче). Поправка також буде вказана на титульній сторінці МСПМД (IMAS) шляхом її зазначення під датою видання і фразою «містить поправку номер(-и) 1 тощо».

Після завершення офіційного перегляду кожного МСПМД (IMAS) можуть випускатися нові видання. Поправки аж до самої дати нового видання будуть внесені до нового видання і таблиця реєстру поправок буде очищена. Після цього реєстрація поправок почнеться знову до того часу, поки не буде проведено новий перегляд.

Версіями МСПМД (IMAS) з найпізнішими поправками є версії, розміщені на веб-сайті МСПМД (IMAS) за адресою www.mineactionstandards.org.

Номер	Дата	Детальна інформація про поправку
1	01 березня 2010 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обновлення адреси ЮНМАС. 2. Обновлення визначення терміну НОПМД. 3. Включення посилання на нормативний документ «ПРООН/Ресурсний центр контролю легкої стрілецької зброї у Південно-Східній Європі RMDS/G 05.55». 4. Видалення Додатка В і посилання на нього у Статті 3.
2	12 жовтня 2010 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Включення пункту 4.6 "Ділянка утилізації". 2. Включення підпункту "d" в пункт 5.1 у відношенні відповідальності НОПМД. 3. Включення посилання на нормативний документ «МСПМД (IMAS) 11.20 - Принципи і процедури, що стосуються дій, пов'язаних з відкритим спалюванням і відкритою детонацією».
3	01 серпня 2012 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Заміна посилання на документ «ПРООН/Ресурсний центр контролю легкої стрілецької зброї у Південно-Східній Європі RMDS/G 05.55» посиланням на документ «МТКБ (IATG) 11.30 – Вибухи в місцях зберігання боєприпасів – ЗВП. Очищення територій» в пункті 4.5. 2. Заміна посилання на документ «ПРООН/Ресурсний центр контролю легкої стрілецької зброї у Південно-Східній Європі RMDS/G 05.55» посиланням на документ «МТКБ (IATG) 11.30 – Вибухи в місцях зберігання боєприпасів – ЗВП. Очищення територій» в Додатку А Посилання на нормативну документацію. 3. Перегляд стосовно впливу розробки МТКБ (IATG). 4. Незначні типографічні поправки.
4	01 червня 2013 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перегляд впливу зміненого Міжнародного стандарту протимінної діяльності (IMAS) в редакції від 2013 року. 2. Включення номера поправки у назві та у верхньому колонтитулі документа.
5	30 жовтня 2014 року	<ol style="list-style-type: none"> 1. Внесення незначної поправки до розділу "Вступ" на сторінці V. 2. Внесення поправок до Статті 1 «Сфера і рамки застосування». 3. Внесення поправок до Статті 2, заміна посилання на CWA посиланням на Протокол перевірки та оцінки. 4. Внесення поправок до підпункту 4.2 d для включення інформації про кваліфікацію Рівня 3+, що стосується ЗВП. 5. Включення нового пункту 4.3 у відношенні сертифікації. 6. Включення нового пункту 5.3, що стосується відповідальності організацій, що займаються підготовкою робіт у відношенні ЗВП. 7. Включення вимог стосовно захисту навколишнього середовища в пунктах 4.6, 5.1 і 5.2. 8. Оновлення переліку посилань на нормативну документацію в Додатку А – посилання на документ CWA замінене посиланням на документ «Протокол перевірки та оцінки», а посилання на документ «МТКБ (IATG) 11.30» замінене посиланням на документ «МСПМД (IMAS) 09.12».